

RDEČI PRAPOR

Glasilno jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10-40 K, za pol leta 5-20 K, za četrt leta 2-60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Knjotopna petit-vrstica, (širina 72 mm) Izhaja vsako sredo in soboto. 20 vin., pogojeni prostor 25. vin., poslana in razglasi 30 vin. Posamezna številka 10 v.

Proti oboroževanju in vojni hujskariji.

V temnih kotih se je začela zopet nesramna igra z živimi interesi narodov. Casopisi velikih strank slikajo hudiča na steno, govorniki velikih strank deklamirajo patetične besede: Vojna z Italijo je neizogibna. Kakor krokanje krokerjev, ki ne morejo dočakati velikega umiranja, se slišijo votli glasovi hujskačev. Na čelu te nove križarske vojske pa stoji katoliški klerikalizem, sovražeč svobodo narodov in postavljajoč kopnenje rimskih papežev po vesoljni svetovni vladi nad vse interese ljudstva, pripravljen žrtvovati temu maliku življenje in imetje milijonov.

Rimski klerikalizem sovraži Italijo, ker se je iznebila papeževе despocije. Povrniti svetemu očetu svetovno gospodstvo, postaviti ga za kralja nad kralji, za cesarja nad cesarji, je njegova želja, njegovo stremenje, njegov program. Katoliško klerikalne stranke vsega sveta služijo temu namenu. V tem jih ne ločijo državne meje, ne narodne razlike. V najboljšem slučaju jim je narodnost plašč, s katerim pokrivajo svoj pravi cilj.

Ali do tega cilja ni poti, dokler je Italija svoja država. V obeh katoliških klerikalizma je Italija plod zločina, sama zločinka, njena vlada hudodelska, njen kralj ropar. Edini legalni vladar italijanski je po klerikalnem nauku rimski papež. Du se njemu povrne svetovna hegemonija, se mora pahnuti italijanska dinastija s prestola in pogubiti sedanja Italija. In v ta namen je potrebna vojna.

Kjer je ljudstvo še tako v klerikalni temi, da slepo verjame vsako besedo, prihajajoča iz »posvečenih« ust, je pravilica o »jetništvu« ubogega papeža zelo primerna. Ker pa se svet kljub vsemu rimskemu pritisku vendar pomika naprej, se ne morejo pravi nameni klerikalizma povsod tako očitno razglašati. Treba je torej iskati pretvez. To je naloga klerikalne taktike.

Mnoge dežele, na katere se je rimljanstvo nekdanj opiralo, so se otresele klerikalnega jarma. Francija se je osvobodila cerkvenega varštva. Nemčija je kljub Viljemovim simpatijam to vatikana preveč protestantska. Na Španskem so siti jezuitov in jezuitizma. Portugalska je z odslovitvijo kralja tudi cerkvi odpovedalo suženjsko pokorščino. Izmed vseh držav je ostala le še ena, v katero upira klerikalizem svoje oči, pričakujoč od nje izvršitve svojih upov. To je naša blažena Avstrija. Če bi se posrečilo nahujskati Avstrijo zoper Italijo, razvneti vojno med obema, tedaj bi bilo mogoče, da pogine današnja Italija. Na njenih razvalinah bi se zopet povzdignila papeževa posvetna država, Avstrija, vsled vojne še bolj oslabiljena, vsled svojih notranjih preprirov razmajana, pa bi postala papežev brezpogojni vazal.

Treba je torej iskati razlogov, da se utemeli potreba vojne med Avstrijo in Italijo. Take razloge išče klerikalizem z mrzlično marljivostjo, jih izmišljuje, jih povečava, jih ilustrira, pa piha od dne do dne glasneje v pozavno: Vojna je neizogibna. Glavni klerikalni listi v Avstriji, med njimi dunajska »Reichspost«, pišejo članke z naslovom »Vojna z Italijo je neizogibna«; glavni klerikalni deklamatorji, med njimi naš šusteršič, zahtevajo več vojnih ladij, dovoljujejo nove ladje, češ vojna z Italijo je pred durmi.

V vsem tem ščuvanju je velika nevarnost. Italija in Avstrija sta člana trozvezne in vendar je resnica, da je to zvezno razmerje zelo problematično. Italijanski vohuni zahajajo v Avstrijo, avstrijski v Italijo. Na obeh straneh ob meji se neprenehoma grade nove utrdbе. Tu in tam se izžema ljudstvo za mornarico. Tu in tam vlada razdražljivost, izvirajoča iz vzajemnega nezaupanja. Naraščanje klerikalne struje v Avstriji vznemirja Italijo, vsaka beseda nezrelega tredentovca v Italiji vzbuja

sum v Avstriji. In besede hujskačev postajajo od dne do dne bolj nevarne. Homatije na Balkanu dajejo nevarnosti posebno temno ozadje.

V teh razmerah je dolžnost vseh treznih elementov, da nastopijo z vso odločnostjo zoper brezvestno hujskanje političnih šarlatanov in da z vsemi sredstvi preprečijo klerikalni namen, ki bi povzročil strašno nesrečo za vse ljudstvo v Avstriji in Italiji, poslužil pa ne bi nikomur, prav nikomur kakor kozmopolitičnemu katoliškemu klerikalizmu, oziroma papeževski vsesvetovni despociji.

To je bil razlog, da se je socialna demokracija, ki ima nalogo varovati najsvetjše interese proletariata, vprašala, kaj je storiti zoper to nevarnost, ki bi v prvi vrsti zadela delavsko ljudstvo. V petek in soboto so se v Trstu sešli zastopniki socialne demokracije iz Avstrije in Ogrske ter iz Italije. Avstrijske stranke so zastopali: Nemško sodruga dr. Adler in dr. Bauer, češko A. Němec, poljsko dr. Diamand, jugoslovansko Etbin Kristan, italijansko iz Primorja Pittoni, iz Trentina dr. Piscal in Avancini, ogrsko Weltner in Jaszi, socialiste iz Italije pa Bissolatti, Morgari in Ciotti. Na tem posvetovanju se je sklenilo, da se priredi dne 9. in 10. aprila v Italiji velik sestanek socialistov iz Italije in Avstro-Ogrske s konferenco in javnim manifestacijskim shodom. Sodrugi v Italiji imajo določiti, če bo ta sestanek v Firenci ali pa v Rimu. Obenem se imajo dne 9. aprila prirediti po vseh industrijskih krajih v Avstriji in Italiji veliki shodi, na katerih izrazi delavstvo svoj protest proti oboroževanju in vojnemu hujskanju.

Nadalje se je sklenilo, da se ustanovi poseben urad za vzajemno poučevanje o razmerah in tekočih dogodkih izmed Avstrije in Italije.

Slovenci in Hrvatje, ki žive v avstrijskem Primorju na enem ozemlju z Italijani, igrajo v tej zadevi posebno važno vlogo, o kateri o bližnji priliki še izpregovorimo. Že sedaj pa pozivljemo vse organizacije, da se pripravijo na dostojno, mogočno manifestacijo. Dan 9. aprila ima pokazati tudi pomembnost jugoslovanske socialne demokracije.

Ellenbogen o vojaških zahtevah.

Nedvomno je izmed vseh državnih vprašanj, kar se jih je zadnji čas porodilo v Avstriji, povzročil strahoviti proračun za vojno mornarico največje razburjenje. Kdor količikaj razume pomen številke, je občutil, da je breme, ki ga hoče mornariška uprava naložiti prebivalstvu, tako ogromno, da mora ljudstvo na vsak način opesati pod njim. Bilo je torej naravno, da je socialna demokracija povsod, kjer je prilika, nastopila zoper te zahteve in storila, kar je le mogoče, da jih prepreči. V prvi vrsti je treba boj voditi v delegacijah, ki bi po želji vlade imele dovoliti stroške. V tem boju je v petek nastopil sodrug dr. Ellenbogen v vojnem odseku avstrijske delegacije in njegov govor je bil tako zamešan, da bi bilo najbolje, če bi ga mogli objaviti v celoti. Ker nam to zabranjuje pomanjkanje prostora, podajamo kolikor mogoče zvest posnetek.

Sodrugi dr. Ellenbogen je najprej omenil, da so nove vojaške in mornariške zahteve razburile široke kroge avstrijskega prebivalstva. Temu razpoloženju silno nasprotuje opazka mornariške uprave, češ da je zdaj ugoden trenotek, da se nadoknadi, kar se je zamudilo. Kaj je naše narodno gospodarstvo mar v tako sijajnem stanju? Znano je, da pripada naš notranji konzum boljbolj tuji industriji; v tuji pa nima naša industrija nobenih znatnih trgov. Tudi z ozirom na konzumno zmožnost množice se nika-

kor ne more reči, da bi bil sedanji trenotek ugoden. Vsled silnega

podraženja živil in stanovanj so množice nesposobne, da bi dajale militarizmu tisti denar, ki ga vojna uprava zahteva od njih. Tudi državno gospodarstvo nikakor ni sijajno. Vojna uprava se noče prilagoditi državnim financam, ampak državne finance so se runirale, le da se je ustrezalo zahtevam vojne uprave. Ali mislijo gospodje zaradi pijanosti, ki je vladala v času aneksije, da je prišel pravi trenotek? Tedaj se motijo. Zakaj tedanja pijanost se je umaknila

hudemu mačku ne le med prebivalstvom, ampak tudi med poslanci.

Če pa hočejo ogromne zahteve za vojno mornarico opravičiti s potrebami naše trgovine, tedaj socialni demokratje pač priznavajo, da v kapitalističnem redu lahko nastajajo gotove naravne, gospodarske ljubosumnosti med posameznimi navzgor stremelimi državami, ki se ne odpletavajo vselej gladko. Toda Avstrija s svojo pritlikavsko industrijo, ki igra na svetovnem trgu tako malenkostno vlogo, ne daje takih točk za napad. Sicer pa težišče kakšne bodoče vojne ni na morju, temveč na suhem.

Kar se tiče zahtev za nove bojne ladje, imam vtisk, kakor da hoče mornariška uprava, ki je desetletja stala daleč v ozadju, naenkrat izpričati pravico svojega obstanka. Vsa reč z dridnavti je postala moderna bolezen, ki se razširja kakor epidemija. Ta politika velikih bojnih ladij pomeni zame

pustolovsko, bankrotarsko politiko.

Če se govori o miru, ki ga imajo baje zavarovati nove bojne ladje, tedaj moram reči, da se mir ne bo zavaroval, ako pomečemo milijarde v pravem pomenu besede v morje, ali če jih vložimo v blagajne akcionarjev Skodovih tovarn; mir se da ohraniti le s pametnejšo narodno in dvorsko politiko. Ker ne smatram kot sredstvo, da pridemo do miru, tega večnega oboroževanja, ampak sporazum z Italijo, ponovim predlog, ki so ga bili lani vložili moji sodrugi, ki zahteva, da se najde z Italijo sporazum zaradi omejitve oboroževanja. Če so gospodje tako navdušeni za razoroženje, tedaj ne bodo sprejeli samo dalje ležčega predloga ameriškega predsednika Tafta, ampak tudi veliko bližje ležči in aktualnejši predlog, ki ga vlagamo mi.

Jako važno je vprašanje, kako je z ustavnostjo pri dovoljevanju mornariškega programa. Poveljniku mornarice moramo biti hvaležni za odkritosrčnost, s katero je izjavil v svojem ekspezeju, da bi mornariška uprava le pozdravila poseben zakon o mornarici. Politične težave, na katere je opozarjal mornariški poveljnik, pa ne morejo biti razlog za kršenje ustave. Premagati politične težave je naloga vlade. Gotove tehnične težave pač dela mornariški program, a tudi te se dajo premagati. Predložil bom zato drugo resolucijo, ki izreka, da delegacije odklanjajo dovoljenje stroškov mornariškega programā, pa pozivlja vlado, naj predloži državnemu zboru mornariški zakon. Pri takem zakonu bi se imele kakor po brambovskem zakonu določiti bistvo stvari v obeh parlamentih, stroški pa v delegacijah.

Bistvo dovoljevanja teh velikih bojnih ladij je to, da morajo te ladje povsem naravno izgubiti svojo vrednost. Danes naj potrošimo 240 milijonov v popolni zavesti, da ladje, ki se zgrade zanje, ne bodo v dveh ali treh letih nič vredne.

To se ne more zahtevati od nobenega poštenega ljudskega zastopnika. Obžalujem, da se ni vojna uprava jasneje izrazila o tem, koliko bo veljala izvršitev vsega nameravnega programa za vojno bojnih ladij. Današnji vojni proračun dela sploh vtisk, kakor da se hoče z mešanico postavk in števil prepričati vsaka jasnost. Saj je gotovo,

da se bo razven sedaj zahtevanih 312 milijonov zahtevalo za nove ladje še 600 milijonov. To je z zadnjimi dovoljenimi 54 milijoni že polna milijarda. V tem pa še niso vračunani stroški za številne manjše ladje, za pomnožitev moštva, predpostavljaje pri vsem tem, da se ne prekorači proračun, česar pa tudi ne potrjujejo izkušnje zadnjih let.

V resnici bo program za gradnjo ladij v bližnjem času veljal

1400 do 1800 milijonov, če se ima udeleževati bujna fantazija mornariške uprave. Ne govorim pa še o tem, da gradi Avstrija draže kakor Nemčija, Anglija in Italija in da se ne prekasa v tem oziru samo Rusija. Če pa se upa mornariška uprava kljub neugodnemu položaju narodnega gospodarstva, kljub brezupnim razmeram, v katerih žive ljudske množice, prihajati s takimi zahtevami, tedaj ne more biti drugega razloga kakor nagnjenje delegacij, da dovolijo, kar se zahteva od njih. Jaz pa upam, da je to nagnjenje vendar že pri koncu.

Minister za zunanje zadeve je izjavil pred kratkimi dnevi, da noče uganjati politike prevzetnosti. Čemu torej to silno oboroževanje? Za velesilo je vendar treba obratovanje, politične utrditve, stremjenja v duševnem oziru in močnega gospodarstva kakor n. pr. v Nemčiji in na Angleškem. Ali kako naj prenaša tako oboroževanje Avstrija, katero pretresa mrzlica narodnih bojev in tisočerihih neprilik? V vseh teh mornariških zahtevah vidim

ničvredno igrarijo, ki nikakor ni potrebna. In če se izvrši, tedaj je to zločin nad državo. Vso reč smatram za baharijo, s katero slepimo sami sebe. Dopovedujemo si, da nam je mogoče, kar nam vendar ni mogoče. S tem pa gonimo svoje narodno gospodarstvo v pogin.

S čudovito marljivostjo se zadnje dni po časopisih odvraca pozornost prebivalstva od dridnavtov na

dveletno službo.

Napraviti se hoče vtisk, da so danes največje težave v razmerah, v katerih se ima vpeljati dveletna vojna služba. Na načrtu, ki ga je izdelala vojna uprava za dveletno službo, se mora prav mnogo kritizirati. Predvsem se mora obojati, da hoče dveletno službo porabiti za predprego za zahteve, ki nimajo prav nič opraviti s to reformo. Prilika se bo še našla, da se bo govorilo o napakah, ki tiče v načrtu in o težavah, ki žugajo prebivalstvu. Da se pa kar noče govoriti o popolnoma zanikni stvari, ampak da se govori o reči, ki ob vseh svojih pomanjkljivostih vendar pomenijo nekoliko napredka za ljudstvo, to je jako čudna taktika. Razumljivo je, da iščejo meščanske stranke izhod ali pa vsaj izgovor. V tem slučaju pa tudi najbolj prebrisani izgovori ne bodo nič koristili. Tu mora vsakdo priznati pravo barvo, če je za stroške ali proti njim. Vojna uprava tudi najostrejših protestnih govorov ne bo zamerila. Še ploskala jim bo, le če se ji dovolijo zahteve. Ne po besedah, ampak po dejanjih bo javnost sodila vsakega posameznika.

Pogreb Pavla Singerja.

V nedeljo so v Berlinu pokopali poslanca sodruga Pavla Singerja, s katerim je nemška socialna demokracija izgubila enega svojih najmarkantnejših, najpožrtvovalnejših članov. Izredni pogreb je bil najmočnejši izraz globokih simpatij, ki jih je nemško delavstvo gojilo do svojega starega bojevnika, ki pa jih je rajni užival tudi po vsem socialističnem svetu. Pol dneva je trajal ta pogreb, ki je bil impozanten kakor malokateri v Berlinu in ki je nehoti postal mogočna manifestacija socialistične in delavske zavestnosti. Opoldne se je pogreb začel in tema je že pokrivala zemljo, ko se je krsta spustila v jamo na večni počitek.

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro - Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električna razsvetljava, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopalj itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v juž. Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško: Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli
lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vsi z velikim uspehom porabili, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.

Pozor!!

Sl. občinstvu se v ljudo naznanja, da se toči od danes naprej

v gostilni pri „PANJU“

Vegove ulice št. 10.

belo in črno vino po 72. vin. liter.

Dobiva se tudi izboren pelinkovac.

Za obilni obisk se priporoča

lastnik Leonandó Galante.

Pivnica Laški trg

— Podpisani se priporoča vsem cenjenim gostom ter jih vabi na — mnogobrojni obisk. —

Stregel bom vedno s svežim pivom, z dobrimi vini ter s toplimi in mrzlimi jedili. — Z odličnim spoštovanjem

Mihael Lapornik,
gostilničar
v Laškem trgu.

VESELO POROČILO!
posebno onim, ki se čutijo onemogle in slabotne.

Kri! inokusni zajtrk imajo tisti, ki ne pijejo dr. pl. **Moč!** gega nego dr. pl. **Zdravje!** čaj, ki ga imenujemo „Stadin“. Nasladno in redilno živilo prve vrste. — 50% prihranka!

Obenem senzacionalno boj-kotno sredstvo proti živil-skemu oduštvu. Dobiva se povsod, tudi pri trgovcu. Zavoj 1/4 kg velja 50 h. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev. Glavna zaloga v petih lekarnah Trnkoczy: Dunaj, Josefstädterstraße 30, Radetzkyplatz 4, Schönbrunnerstraße 109. — Gradec, Sackstraße 3, v Ljubljani, Kranjsko. — V lekarni Trnkoczy poleg rotovža v Ljubljani se tudi oddajo zdravila p. t. članom okr. bol. blag. v Ljubljani, bol. zav. c. kr. tob. tov. in bol. blag. juž. železnice.

Prvi kranjski pogrebni zavod

FR. DOBERLET

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10.

Ustanovljen leta 1868.

Telefon šte. 97.

Prevzemajo se pogrebi, prevažanja z vozom in po železnici in oskrbujejo se tudi pogrebov se tiče stvari v Ljubljani po najnižjih cenah. Imitirane kovinskolesne krste lastnega izdelka. Velika zaloga kovinskih krst v vseh velikostih s primerno opravo. Oskrbujejo se sveži in suhi cvetlični venci s primernimi trakovi z napisom in brez napisa.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarstva stavbna dela.

Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon šte. 168.

V LJUBLJANI

Telefon šte. 168.

priporoča svoje

izborno pivo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

Kavarna

'Unione v Trstu'

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.

Pospeševanje krvnega toka, poživljenje živ-
čnega delovanja, utrjenje kože proti prehladu.

Za umivanje glave, ustna ozir. zobna voda,
— za olepšanje polti neprecenljivo. —

FRANCOSKO ŽGANJE 'DIANA'

Vaš zdravnik

vam priporoča francosko žganje 'Diana', ker je prepričan o velikih prednostih tega žganja za disinficiranje ust in osvežujočega vpliva na kožo, ki ga povzroča dodatek Mentola. Glavna snov francoskega žganja 'Diana' je dvakrat destilirano vinsko žganje.

Zahtevajte pri nakupu le pristno francosko žganje 'Diana' in pazite, da nosi steklenica natisnjeno ime 'Diana' in da je tudi zamašek in piomba označena s to varstveno — — — — — znanko. — — — — —

Domači prijatelj

v pravem pomenu besede, je francosko žganje 'Diana' in to vsled svoje osvežujoče moči, nizke cene in vsestranske uporabnosti. — Cena: 1 male steklenice K — 50; srednje K 1.20, velike K 2.40. — Prodaja se v vseh trgovinah na drobno, kjer pa ne, dobi se naravnost od proizv. družbe franc. žganja 'Diana' r. z. o. z. na Dunaju I. Hohenstaueingasse 3 t.